ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ)
ΤΗΣ 9ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1984 [1]

Metro International Kommanditgesellschaft κατά Oberfinanzdirektion München (αίτηση του Bundesfinanzhof για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως)

«Δασμολογική κατάταξη — ηλεκτρονικά αριθμητικά ταμεία»

Υπόθεση 60/83

Περίληψη

Κοινό δασμολόγιο — Δασμολογικές κλάσεις — «Αριθμητικά ταμεία» κατά την έννοια της δασμολογικής διάκρισης 84.52 Β — Προϊόν αποτελούμενο από περισσότερα είδη — Κατάταξη κατ' εφαρμογή του γενικού κανόνα 36 (εμπορεύματα παρουσιαζόμενα σε συνδυασμούς)

Ένα προϊόν που κατά το χρονικό σημείο της εισαγωγής του αποτελείται από περισσότερα είδη συσκευασμένα χωριστά και τοποθετημένα στο ίδιο κιβώτιο, δηλαδή από ένα συνήθους χρήσεως ηλεκτρονικό υπολογιστή γραφείου με μηχανισμό εκτύπωσης και πίνακα φωτεινών ενδείξεων για δώδεκα αριθμούς (με τον οποίο εκτελούνται πράξεις πρόσθεσης, πολλαπλασιασμού, αφαίρεσης, διαίρεσης, υπολογισμού εκατοστιαίων ποσοστών, υπολογισμού ριζών, καθώς και υπολογισμοί στους οποίους χρησιμοποιείται σταθερά), από ένα ταμείο το οποίο αποτελείται από ένα συρτάρι από χαλύβδινη λαμαρίνα που κλειδώνει και έχει πλαστικά χωρίσματα για τα χρήματα, καθώς και από άλλα εξαρτήματα (ηλεκτρικό καλώδιο, διπλό κύλινδρο χαρτιού, κάλυμμα για τη σκόνη), δεν μπορεί να λογισθεί ως λειτουργική ενότητα ούτε, συνεπώς, ως ενιαίο εμπόρευμα που εμπίπτει στην έννοια του αριθμητικού ταμείου της διάκρισης 84.52 Β του κοινού δασμολογίου.

Το σύνολο των ειδών που αποτελούν το προϊόν που αναφέρεται πιο πάνω πρέπει να θεωρηθεί ως εμπόρευμα παρουσιαζόμενο σε συνδυασμούς κατά την έννοια του γενικού κανόνα 36 για την ερμηνεία του κοινού δασμολογίου, του οποίου η δασμολογική κατάταξη πρέπει να γίνει βάσει του είδους που του προσδίδει τον ουσιώδη του χαρακτήρα.

Στην υπόθεση 60/83,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Bundesfinanzhof προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

1 — Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

METRO INTERNATIONAL KOMMANDITGESELLSCHAFT, Düsseldorf,

και

OBERFINANZDIREKTION MÜNCHEN,

η έκδοση προδικαστικής απόφασης ως προς την ερμηνεία της δασμολογικής διάκρισης 84.52 Β και/ή του γενικού κανόνα 36 για την ερμηνεία της ονοματολογίας του κοινού δασμολογίου,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα)

συγκείμενο από τους: T. Koopmans, πρόεδρο τμήματος, Mackenzie Stuart και G. Bosco, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Reischl
γραμματέας: P. Heim

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Η διάταξη παραπομπής, η εξέλιξη της διαδικασίας και οι παρατηρήσεις που κατατέθηκαν δυνάμει του άρθρου 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ συνοψίζονται ως εξής:

I — Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

1. Στις 15 Απριλίου 1981, η εταιρεία Metro, προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, ζήτησε από την Oberfinanzdirektion του

Μονάχου την έκδοση δεσμευτικής γνωμάτευσης για τη δασμολογική κατάταξη ενός προϊόντος με την ονομασία «ηλεκτρονικό αριθμητικό ταμείο PCR 1300». Το προϊόν αυτό αποτελείται από περισσότερα εξαρτήματα συσκευασμένα χωριστά και τοποθετημένα στο ίδιο κιβώτιο, δηλαδή από ένα συνήθους χρήσεως ηλεκτρονικό υπολογιστή γραφείου με μηχανισμό εκτύπωσης και πίνακα φωτεινών ενδείξεων για δώδεκα αριθμούς (με τον οποίο εκτελούνται πράξεις πρόσθεσης, πολλαπλασιασμού, αφαίρεσης, διαίρεσης, υπολογισμού εκατοστιαίων ποσοστών, υπολογισμού ριζών καθώς και υπολογισμοί στους οποίους χρησιμοποιείται σταθερά), από ένα ταμείο το οποίο αποτελείται από ένα συρτάρι από χαλύβδινη λαμαρίνα που κλειδώνει και έχει πλαστικά χωρίσματα για τα χρήματα, καθώς και από άλλα εξαρτήματα (ηλεκτρικό καλώδιο, διπλό κύλινδρο χαρτιού, κάλυμμα για τη σκόνη).

Με τη δεσμευτική γνωμάτευση για τη δασμολογογική κατάταξη η Oberfinanzdirektion κατέταξε το προϊόν στη δασμολογική διάκριση 84.52 Α του κοινού δασμολογίου (ΚΔ). Στη δασμολογική κλάση 84.52 αναφέρονται τα εξής:

«84.52 Υπολογιστικαί μηχαναί. Γραφομηχαναί αι αποκαλούμεναι «λογιστικαί», αριθμητικά ταμεία, μηχαναί αποτυπώσεως ταχυδρομικών τελών επί φακέλων αλληλογραφίας, μηχαναί εκδόσεως εισιτηρίων και παρόμοια, περιλαμβάνουσαι διάταξιν αθροίσεως:

Α. Υπολογιστικαί μηχαναί ηλεκτρονικαί

Β. Λοιπαί.»

Στα εμπορεύματα της δασμολογικής διάκρισης 84.52 Α επιβαλλόταν κατά το κρίσιμο χρονικό σημείο αυτόνομος δασμός ύψους 14 % και συμβατικός δασμός ύψους 13,5 %.

Για να αιτιολογήσει την κατάταξη στη δασμολογική διάκριση 84.52 Α, η Oberfinanzdirektion παράπεμψε στο γενικό κανόνα 3 για την ερμηνεία της ονοματολογίας του κοινού δασμολογίου, ο οποίος έχει ως εξής:

«Οσάκις εμπορεύματα είναι επιδεκτικά κατατάξεως εις δύο ή περισσοτέρας κλάσεις, κατ' εφαρμογήν του κανόνος 26 ή εις πάσαν άλλην περίπτωσιν, η κατάταξις ενεργείται ως ακολούθως:

α) Η πλέον εξειδικευμένη κλάσις θεωρείται επικρατεστέρα των κλάσεων γενικοτέρου περιεχομένου.

β) Τα εν αναμίξει προϊόντα, τα τεχνουργήματα τα αποτελούμενα εκ διαφόρων υλών ή συγκείμενα εκ συναρμολογήσεως διαφόρων ειδών και τα εμπορεύματα τα παρουσιαζόμενα εις συνδυασμούς, των οποίων η κατάταξις δεν δύναται να γίνει βάσει του κανόνος 3α, πρέπει να κατατάσσονται συμφώνως προς την ύλην ή το είδος, τα οποία προσδίδουν εις αυτά τον ουσιώδη αυτών χαρακτήρα, οσάκις είναι δυνατό να επιτευχθεί ο τοιούτος καθορισμός.

γ) ...».

Κατά την Oberfinanzdirektion, ο υπολογιστής γραφείου, το ταμείο που αποτελείται από ένα συρτάρι και τα εξαρτήματα που το συνοδεύουν αποτελούν εμπορεύματα παρουσιαζόμενα σε συνδυασμούς, τα οποία, λόγω της ιδιότητάς τους αυτής, δεν εμπίπτουν άμεσα σε καμία δασμολογική κλάση του κοινού δασμολογίου. Συνεπώς, η κατάταξή τους πρέπει να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τον κανόνα 36. Κατά την Oberfinanzdirektion, ο ηλεκτρονικός υπολογιστής αποτελεί το είδος το οποίο προσδίδει στο εμπόρευμα τον ουσιώδη του χαρακτήρα, ώστε ο τύπος αυτός σαν σύνολο πρέπει να υπαχθεί, ως «ηλεκτρονικό αριθμητικό ταμείο», στη διάκριση 84.52 Α του κοινού δασμολογίου.

Με απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 1981, η Oberfinanzdirektion απέρριψε την ένσταση που υποβλήθηκε κατά της δεσμευτικής γνωμάτευσης για τη δασμολογική κατάταξη. Αναφερόμενη στις επεξηγηματικές σημειώσεις της ονοματολογίας του συμβουλίου τελωνειακής συνεργασίας, μέρος Ι των επεξηγηματικών σημειώσεων του κοινού δασμολογίου, δασμολογική κλάση 84.52 (αριθμοί 17 ώς 24), εξήγησε ότι τα αριθμητικά ταμεία κατά κανόνα αποτελούνται από ένα μηχανισμό καταγραφής και από ένα χώρο στον οποίο τοποθετούνται τα χρήματα, ο μηχανισμός δε αυτός και το ταμείο αποτελούν μία οργανική ενότητα. Έχουν μόνο τη δυνατότητα να προσθέτουν

τα ποσά που έχουν καταγραφεί. Αντίθετα, με το επίδικο αντικείμενο εκτελούνται πολλές αριθμητικές πράξεις, συμπεριλαμβανομένων και των υπολογισμών των εκατοστιαίων ποσοστών και των ριζών. Δεν αλλάζει όμως το χαρακτήρα του ως ηλεκτρονικού υπολογιστή το γεγονός ότι ο υπολογιστής γραφείου και το ταμείο συνδέονται μεταξύ τους με ηλεκτρικό καλώδιο και ο υπολογιστής γραφείου είναι εφοδιασμένος με διπλό κύλινδρο χαρτιού. Αν και οι αναφερθείσες επεξηγηματικές σημειώσεις αναφέρουν ορισμένους πρόσθετους μηχανισμούς (αριθμός 22), οι μηχανισμοί αυτοί απλώς επαυξάνουν τη δυνατότητα υπολογισμού των αριθμητικών ταμείων, αλλά δε δίδουν τη δυνατότητα εκτελέσεως άλλων πράξεων υπολογισμού εκτός από την πρόσθεση.

Η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη υποστηρίζει την άποψη ότι το επίδικο εμπόρευμα θα έπρεπε να καταταχθεί στη δασμολογική διάκριση 84.52 Β του κοινού δασμολογίου. Για τη δασμολογική αυτή διάκριση ο δασμός ανερχόταν, κατά το κρίσιμο χρονικό σημείο, σε 12 % για τον αυτόνομο δασμό και 5,2 % για το συμβατικό δασμό.

Για να στηρίξει την προσφυγή της, την οποία άσκησε ενώπιον του Bundesfinanzhof κατά της απόφασης με την οποία είχε απορριφθεί η ένστασή της και κατά της δεσμευτικής γνωμάτευσης περί δασμολογικής κατάταξης που είχε εκδώσει η Oberfinanzdirektion, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι το σύνολο που αποτελείται από τον υπολογιστή γραφείου, από το ταμείο και από τα άλλα εξαρτήματα δεν αποτελεί εμπόρευμα παρουσιαζόμενο σε συνδυασμούς, αλλά μια λειτουργική ενότητα, δηλαδή το ηλεκτρονικό αριθμητικό ταμείο. Τα διάφορα συστατικά μέρη αγοράζονται στην αλλοδαπή και πωλούνται στο εσωτερικό της χώρας ως αριθμητικό ταμείο. Επιπλέον, το αριθμητικό ταμείο έχει ειδικό τεχνικό εξοπλισμό. Ο υπολογιστής γραφείου έχει κατασκευαστεί ειδικά για να συνδυάζεται με το ταμείο. Σε αντίθεση με τους συνήθεις υπολογιστές γραφείου, είναι εφοδιασμένος με πρίζα για το καλώδιο του ταμείου και με ένα πρόσθετο μηχανισμό περιτυλίγματος για διπλό κύλινδρο χαρτιού.

Από οικονομική άποψη, το συρτάρι-ταμείο δεν έχει καμία αξία χωρίς τον ηλεκτρονικό υπολογιστή. Αντίστροφα, η οικονομική σημασία του υπολογιστή συνίσταται στον εξοπλισμό του που προορίζεται να τον μετατρέψει σε αριθμητικό ταμείο. Οι παρόμοιοι υπολογιστές γραφείου που δεν διαθέτουν τον εξοπλισμό αυτό πουλιούνται σε κατώτερη τιμή.

Κατά την προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, η ρητή αναφορά, στις αναφερθείσες επεξηγηματικές σημειώσεις, των πρόσθετων μηχανισμών, με τους οποίους μπορούν να είναι εφοδιασμένα τα αριθμητικά ταμεία, επιτρέπει τη δασμολογική κατάταξη του συνόλου ως αριθμητικού ταμείου.

Περαιτέρω η επιχείρηση Metro παρατηρεί ότι η Oberfinanzdirektion βασίστηκε αποκλειστικά στις επεξηγηματικές σημειώσεις της ονοματολογίας του συμβουλίου τελωνειακής συνεργασίας. Εφόσον όμως δεν υπάρχουν διατάξεις περί της δασμολογικής κατάταξης οι οποίες να περιέχουν νομική δέσμευση, αποφασιστική είναι η άποψη που είναι γενικά αποδεκτή στις συναλλαγές. Σχετικά, παραπέμπει στη γνωμοδότηση που υπέβαλε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, την οποία συνέταξε η Rationalisierungs-Gemeinschaft des Handels e. V., με έδρα την Κολωνία. Από τη γνωμοδότηση αυτή συνάγεται ότι από την αρχή της δεκαετίας του 70 τα ηλεκτρονικά αριθμητικά ταμεία εκτόπισαν βαθμιαία τα μηχανικά ταμεία. Η ηλεκτρονική κατέστησε δυνατό το να δοθεί στα ταμεία η ικανότητα εκτελέσεως αφαιρέσεων και υπολογισμού εκατοστιαίων ποσοστών. Αυτό διευκολύνει την είσπραξη, ιδίως σε περίπτωση υπολογισμού της αξίας επιστρεφομένων φιαλών και υπολογισμού των εκπτώσεων και των ποσών του φόρου προστιθέμενης αξίας. Από τότε, τα αριθμητικά ταμεία κάνουν ήδη και άλλες πράξεις εκτός από την καταγραφή και την πρόσθεση. Ως προς το σημείο αυτό, οι αναφερθείσες επεξηγηματικές σημειώσεις είναι απαρχαιωμένες. Συνεπώς, ο συνδυασμός μιας μηχανής καταγραφής και μιας υπολογιστικής μηχανής αποτελεί ένα σύγχρονο ηλεκτρονικό ταμείο, που με την ιδιότητα αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε πολυάριθμες εμπορικές επιχειρήσεις.

2. Σύμφωνα με το σκεπτικό της διάταξης παραπομπής, το εθνικό δικαστήριο κρίνει ότι η απόφαση περί της νομιμότητας της προσβαλλόμενης δεσμευτικής γνωμάτευσης περί δασμολογικής κατάταξης εξαρτάται από την ερμηνεία της έννοιας «αριθμητικό ταμείο» που περιέχεται στο δασμολόγιο (δασμολογική διάκριση 84.52 Α του ΚΔ). Δεν αμφισβητείται το γεγονός ότι ένα από τα συστατικά μέρη του «ηλεκτρονικού αριθμητικού ταμείου» αποτελεί ηλεκτρονική υπολογιστική μηχανή που υπάγεται στη δασμολογική διάκριση 84.52 Α.

Εν πάση περιπτώσει, από τη διατύπωση της δασμολογικής κλάσης 84.52 του ΚΔ δεν είναι δυνατό να συναχθεί το συμπέρασμα ότι ένα σύνθετο εμπόρευμα που αποτελείται από μια ηλεκτρονική υπολογιστική μηχανή, από ένα συρτάρι-ταμείο και από άλλα εξαρτήματα, μπορεί να καταταχθεί ως αριθμητικό ταμείο, ούτε ότι αριθμητικό ταμείο κατά την έννοια της δασμολογικής αυτής κλάσης υφίσταται μόνο όταν ο μηχανισμός καταγραφής και το ταμείο αποτελούν μία οργανική ενότητα, όπως υποστηρίζει η Oberfinanzdirektion.

Το Bundesfinanzhof αναφέρει ότι το γεγονός ότι οι ηλεκτρονικές υπολογιστικές μηχανές και τα αριθμητικά ταμεία υπάγονται σε διαφορετικές δασμολογικές διακρίσεις δεν αποκλείει τη δυνατότητα η ηλεκτρονική υπολογιστική μηχανή, η οποία αποτελεί χωριστό κομμάτι από το συρτάρι-ταμείο με το οποίο συνδέεται και η οποία χρησιμοποιείται ως αριθμητικό ταμείο, να θεωρηθεί ως λειτουργική ενότητα που πρέπει να καταταχθεί στη δασμολογική διάκριση 84.52 Β. Σχετικά, παραπέμπει στις επεξηγηματικές σημειώσεις της ονοματολογίας του συμβουλίου τελωνειακής συνεργασίας, οι οποίες, σύμφωνα με πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, είναι αποφασιστικής σημασίας βοήθημα για την ερμηνεία των δασμολογικών κλάσεων του ΚΔ. Σύμφωνα με τις σημειώσεις αυτές, το σύνολο εμπορευμάτων που αποτελείται από διάφορα εξαρτήματα, τα οποία προορίζονται να επιτελέσουν από κοινού μία και επακριβώς καθορισμένη λειτουργία, πρέπει να κατατάσσεται ως σύνολο στην κλάση που αντιστοιχεί στη λειτουργία αυτή, ακόμη και αν τα εξαρτήματα αυτά είναι χωριστά και απλώς συνδέονται μεταξύ τους με ηλεκτρικά καλώδια (τμήμα 16, μέρος Ι των επεξηγηματικών σημειώσεων της ονοματολογίας του συμβουλίου τελωνειακής συνεργασίας, αριθμός 63, σημείωση 3, του κεφαλαίου 16). Αυτή η λειτουργική ενότητα μπορεί να υπάρχει όταν το ταμείο και η ηλεκτρονική υπολογιστική μηχανή έχουν απλώς τοποθετηθεί το ένα πάνω στο άλλο και έχουν συνδεθεί με ηλεκτρικό καλώδιο, ανεξάρτητα από το αν ένα μέρος της ενότητας αυτής, δηλαδή η ηλεκτρονική υπολογιστική μηχανή, μπορεί να χρησιμοποιηθεί και χωριστά.

Ενόψει της τεχνικής εξέλιξης στον τομέα της ηλεκτρονικής, που αφορά επίσης τα αριθμητικά ταμεία, το εθνικό δικαστήριο έχει αμφιβολίες αν η επεξηγηματική σημείωση που επικαλέστηκε η Oberfinanzdirektion (τμήμα XVI, κλάση 84.52, αριθμοί 18 ώς 24) ερμηνεύει ορθά την έκφραση που αναφέρεται στο δασμολόγιο.

Το Bundesfinanzhof παραδέχεται εξάλλου ότι, αν δεν γίνει δεκτή η άποψη περί λειτουργικής ενότητας, τα διάφορα μέρη του επίδικου εμπορεύματος μπορούν να θεωρηθούν ως τεχνουργήματα συγκείμενα εκ συναρμολογήσεως ή ως εμπορεύματα παρουσιαζόμενα σε συνδυασμούς. Βάσει του γενικού κανόνα 36 του ΚΔ, η κατάταξη και στις δύο αυτές περιπτώσεις πρέπει να διενεργείται ανάλογα με το είδος το οποίο προσδίδει στο σύνολο τον ουσιώδη του χαρακτήρα, δηλαδή στην προκειμένη περίπτωση την ηλεκτρονική υπολογιστική μηχανή.

3. Με διάταξη της 1ης Μαρτίου 1983 το έβδομο τμήμα του Bundesfinanzhof ανέβαλε τη δίκη, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, μέχρις ότου το Δικαστήριο αποφασίσει επί των ακόλουθων ερωτημάτων:

«1. Η έκφραση "αριθμητικό ταμείο", κατά την έννοια της δασμολογικής διακρίσεως 84.52 Β του κοινού δασμολογίου, πρέπει να ερμηνευτεί υπό την έννοια

ότι εμπίπτει σ' αυτήν το αντικείμενο που χαρακτηρίζεται ως "ηλεκτρονικό αριθμητικό ταμείο", το οποίο κατά το χρονικό σημείο της εισαγωγής αποτελείται από περισσότερα είδη, συσκευασμένα χωριστά και τοποθετημένα στο ίδιο κιβώτιο, δηλαδή από ένα συνήθους χρήσεως ηλεκτρονικό υπολογιστή γραφείου με μηχανισμό εκτύπωσης και πίνακα φωτεινών ενδείξεων για δώδεκα αριθμούς (με τον οποίο εκτελούνται πράξεις πρόσθεσης, πολλαπλασιασμού, αφαίρεσης, διαίρεσης, υπολογισμού εκατοστιαίων ποσοστών, υπολογισμού ριζών καθώς και υπολογισμοί στους οποίους χρησιμοποιείται σταθερά), από ένα ταμείο το οποίο αποτελείται από ένα συρτάρι από χαλύβδινη λαμαρίνα που κλειδώνει και έχει πλαστικά χωρίσματα για τα χρήματα, καθώς και από άλλα εξαρτήματα (ηλεκτρικό καλώδιο, διπλό κύλινδρο χαρτιού, κάλυμμα για τη σκόνη); Είναι δυνατόν το σύνολο των αναφερθέντων ειδών να θεωρηθεί ως λειτουργική ενότητα και συνεπώς ως ενιαίο εμπόρευμα που εμπίπτει στην έννοια "αριθμητικό ταμείο" της δασμολογικής διάκρισης 84.52 Β του κοινού δασμολογίου, ενόψει του γεγονότος ότι ο ηλεκτρονικός υπολογιστής γραφείου και το συρτάρι-ταμείο, πριν χρησιμοποιηθούν ως αριθμητικό ταμείο, πρέπει να τοποθετηθούν το ένα πάνω στο άλλο χωρίς μόνιμη συναρμολόγηση, με τη βοήθεια του εξοπλισμού που διαθέτουν (ηλεκτρικό καλώδιο με ρευματολήπτη στο ταμείο, ανάλογο ρευματοδότη στον ηλεκτρονικό υπολογιστή γραφείου, ελαστικούς αποσβεστήρες κραδασμών κατάλληλα προσαρμοσμένους και στα δύο αυτά συστατικά μέρη);

2. Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα:

   Τα αντικείμενα αυτά που αποτελούνται από πολλά μέρη είναι δυνατόν να θεωρηθούν ως "εμπορεύματα παρουσιαζόμενα σε συνδυασμούς" ή "εμπορεύματα συγκείμενα εκ συναρμολογήσεως διαφόρων ειδών" κατά την έννοια του γενικού κανόνα 36 για την ερμηνεία της ονοματολογίας του κοινού δασμολογίου;»

Η διάταξη παραπομπής πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 11 Απριλίου 1983.

Με διάταξη της 21ης Οκτωβρίου 1983 το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 95, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού διαδικασίας, αποφάσισε να αναθέσει την εκδίκαση της υπόθεσης στο πρώτο τμήμα.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Christoph Bail, μέλος της νομικής της υπηρεσίας.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.

II — Γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου

Η *Επιτροπή* θεωρεί ότι ένα εμπόρευμα σαν αυτό που αποτελεί το αντικείμενο στην κύρια δίκη και το οποίο, εκτός από τις πράξεις που συνήθως εκτελούν τα αριθμητικά ταμεία (προσθέσεις, πολλαπλασιασμούς, αφαιρέσεις) εκτελεί και πιο πολύπλοκες πράξεις (παραδείγματος χάρη υπολογισμούς ριζών), δεν μπορεί να θεωρηθεί ως λειτουργική ενότητα ούτε, συνεπώς, ως ενιαίο προϊόν, δηλαδή ως αριθμητικό ταμείο που υπάγεται στη δασμολογική διάκριση 84.52 Β του ΚΔ.

Αναφέρει ότι για να εκτιμηθεί αν ένα εμπόρευμα που αποτελείται από πολλά χωριστά τεμάχια αποτελεί λειτουργική ενότητα κατά την έννοια ορισμένης δασμολογικής κλάσης, δεν έχουν σημασία οι λειτουργίες που πράγματι εκτελεί το εν λόγω εμπόρευμα, αλλά το ότι αντικειμενικά είναι κατάλληλο για ορισμένες λειτουργίες. Για να αποφευχθούν οι καταστρατηγήσεις σχετικά με το ύψος των δασμών, δεν είναι δυνατό η δασμολογική κατάταξη να βασιστεί στη χρήση για την οποία προορίζεται

το επίδικο προϊόν, αλλά μόνο στα αντικειμενικά χαρακτηριστικά του.

Η επεξηγηματική σημείωση της ονοματολογίας του συμβουλίου τελωνειακής συνεργασίας, στην οποία αναφέρεται το εθνικό δικαστήριο, δίνει ένα πολύ στενό ορισμό της έννοιας λειτουργική ενότητα: τα συστατικά μέρη του εμπορεύματος πρέπει να επιτελούν μία μοναδική και επακριβώς καθορισμένη λειτουργία, που να αναφέρεται σε μία δασμολογική κλάση (επεξηγηματικές σημειώσεις για τη σημείωση 3 του τμήματος XVI, αριθμός 63). Αυτός ο στενός ορισμός εξηγείται από το γεγονός ότι η επεξηγηματική σημείωση δεν επιτρέπει τη διασταλτική ερμηνεία της έννοιας που περιέχεται στο δασμολόγιο, παρά μόνο σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες για την ερμηνεία του ΚΔ, που είναι δεσμευτικοί. Αν όμως δεν πληρούται μία από τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις, είναι δύσκολο να υποστηριχτεί ότι εφαρμόζεται μόνο μία δασμολογική κλάση ή διάκριση. Στην περίπτωση αυτή, η κατάταξη πρέπει να διενεργηθεί σύμφωνα με το γενικό κανόνα 3.

Επιπλέον, γεννάται το ερώτημα αν το εμπόρευμα που αποτελεί λειτουργική ενότητα επιτελεί πράγματι τη λειτουργία που αναφέρεται στη συγκεκριμένη δασμολογική κλάση και αν η λειτουργία αυτή είναι η μόνη που επιτελεί. Στην προκειμένη περίπτωση, ο συνήθως χρησιμοποιούμενος ηλεκτρονικός υπολογιστής γραφείου μπορεί, μεμονωμένα και σε συνδυασμό με τα άλλα συστατικά μέρη, να επιτελεί τη λειτουργία της υπολογιστικής μηχανής κατά την έννοια της δασμολογικής διάκρισης 84.52 Α. Το αντικείμενο που χαρακτηρίζεται ως «ηλεκτρονικό αριθμητικό ταμείο» είναι συνεπώς σε θέση να επιτελεί και άλλες λειτουργίες, εκτός από αυτές που περιγράφονται στην επεξηγηματική σημείωση σχετικά με την έννοια του αριθμητικού ταμείου και ιδίως λειτουργίες που αναφέρονται σε πολλές δασμολογικές κλάσεις ή διακρίσεις. Συνεπώς, στην προκειμένη περίπτωση δεν ισχύει η αναφερθείσα αρχή της μοναδικής λειτουργίας. Υπ' αυτές τις συνθήκες, η δασμολογική κατάταξη κατ' εφαρμογή της έννοιας της λειτουργικής ενότητας θα ήταν αντίθεση προς τις δεσμευτικές διατάξεις των γενικών κανόνων 1 και 3 για την ερμηνεία του ΚΔ.

Εξάλλου, η Επιτροπή παρατηρεί ότι το σύνολο των επεξηγηματικών σημειώσεων της ονοματολογίας του συμβουλίου τελωνειακής συνεργασίας προσαρμόζεται συνεχώς στην τεχνική εξέλιξη. Το μέρος που αφορά τη δασμολογική κλάση 84.52 τροποποιήθηκε τελευταία τον Ιούνιο του 1979. Συνεπώς δεν πρέπει να υπάρχει αμφιβολία ως προς την ορθότητα των σημειώσεων αυτών σχετικά με την τεχνική εξέλιξη στον τομέα της ηλεκτρονικής.

Όσον αφορά το δεύτερο ερώτημα, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι το εν λόγω «ηλεκτρονικό αριθμητικό ταμείο» δεν μπορεί να θεωρηθεί ως συγκείμενο εκ συναρμολογήσεως διαφόρων ειδών κατά την έννοια του γενικού κανόνα 3 για την ερμηνεία της ονοματολογίας του κοινού δασμολογίου. Σύμφωνα με την παράγραφο VIII των επεξηγηματικών σημειώσεων της ονοματολογίας του συμβουλίου τελωνειακής συνεργασίας σχετικά με το γενικό κανόνα ερμηνείας 36, ως τεχνουργήματα συγκείμενα εκ συναρμολογήσεως διαφόρων ειδών πρέπει να θεωρούνται όχι μόνο τα εμπορεύματα των οποίων τα εξαρτήματα είναι συναρμολογημένα μεταξύ τους με τρόπο που να αποτελούν ένα αδιαχώριστο σύνολο, αλλά επίσης και εκείνα των οποίων τα εξαρτήματα μπορούν να χωρίζονται, υπό την προϋπόθεση ότι τα εξαρτήματα αυτά είναι κατασκευασμένα τα μεν για τα δε και αλληλοσυμπληρώνονται και ότι η συναρμολόγησή τους αποτελεί ένα σύνολο του οποίου τα εξαρτήματα δύσκολα πωλούνται χωριστά. Ενώ όμως το επίδικο εμπόρευμα αποτελείται από χωριστά εξαρτήματα, τα οποία είναι κατασκευασμένα το ένα για το άλλο και αλληλοσυμπληρώνονται, για τον υπολογιστή γραφείου δεν πληρούται η δεύτερη προϋπόθεση, η οποία απαιτεί τα διάφορα εξαρτήματα να μπορούν δύσκολα να πωλούνται χωριστά. Πράγματι, ο εν λόγω υπολογιστής αποτελεί μία ηλεκτρονική υπολογιστική μηχανή που χρησιμοποιείται σε μεγάλη έκταση και διατίθεται στο εμπόριο μεμονωμένα.

Κατά την Επιτροπή, το προς κατάταξη εμπόρευμα αποτελεί αντίθετα εμπόρευμα παρουσιαζόμενο σε συνδυασμούς κατά την έννοια του γενικού κανόνα 3β. Βάσει της παραγράφου IX των επεξηγηματικών σημειώσεων της ονοματολογίας του συμβουλίου τελωνειακής συνεργασίας σχετικά με τον εν λόγω κανόνα, πρέπει να θεωρηθούν ως εμπορεύματα παρουσιαζόμενα σε συνδυασμούς τα εμπορεύματα

α) που αποτελούνται από προϊόντα ή είδη τα οποία, όσον αφορά τη χρησιμοποίησή τους, αλληλοσυμπληρώνονται ή μπορούν και να χρησιμοποιούνται αυτοτελώς και τα οποία έχουν τοποθετηθεί μαζί για την ικανοποίηση μιας ανάγκης ή για την επιτέλεση ορισμένης λειτουργίας και

β) παρουσιάζονται σε συσκευασία του λιανικού εμπορίου (κουτιά, κιβώτια, διαφανή συσκευασία και λοιπά). Τα εξαρτήματα του επίδικου εμπορεύματος είναι αντικείμενα που αλληλοσυμπληρώνονται και έχουν τοποθετηθεί μαζί για να επιτελέσουν ορισμένη λειτουργία. Συσκευάζονται όλα μαζί στο ίδιο κιβώτιο και πωλούνται στο λιανικό εμπόριο ως σύνολο.

Για να υποστηρίξει την κατάταξη του επίδικου «ηλεκτρονικού αριθμητικού ταμείου» ως εμπορεύματος παρουσιαζόμενου σε συνδυασμούς, η Επιτροπή αναφέρεται στην παράγραφο VII των επεξηγηματικών σημειώσεων της ονοματολογίας του συμβουλίου τελωνειακής συνεργασίας σχετικά με το γενικό κανόνα 3β. Σύμφωνα με την παράγραφο αυτή, ο ουσιώδης χαρακτήρας ενός εμπορεύματος μπορεί να προκύπτει από τη φύση των εξαρτημάτων που το αποτελούν, από τον όγκο τους, από την ποσότητά τους, από το βάρος τους ή από την αξία τους, καθώς και από τη σημασία τους σε σχέση με τη χρήση του εμπορεύματος. Αν ληφθούν υπόψη όλα αυτά τα στοιχεία, και ιδίως η αξία της και η σημασία της για το εμπόρευμα σαν σύνολο, η ηλεκτρονική υπολογιστική μηχανή πρέπει να θεωρηθεί ως το στοιχείο το οποίο προσδίδει στο εμπόρευμα τον ουσιώδη του χαρακτήρα. Συνεπώς, το επίδικο εμπόρευμα πρέπει να υπαχθεί στη διάκριση 84.52 Α του ΚΔ, ως ηλεκτρονική υπολογιστική μηχανή.

III — Προφορική διαδικασία

Στη συνεδρίαση της 20ής Οκτωβρίου 1983, η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, εκπροσωπούμενη από τον Günther Kroemer II, δικηγόρο Düsseldorf, και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Christoph Bail, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, ανέπτυξαν προφορικά τις παρατηρήσεις τους.

Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του στη συνεδρίαση της 8ης Δεκεμβρίου 1983.

Σκεπτικό

1 Με διάταξη της 1ης Μαρτίου 1983, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 11 Απριλίου 1983, το Bundesfinanzhof υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του κοινού δασμολογίου.

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς ως προς τη δασμολογική κατάταξη προϊόντος που η εισάγουσα επιχείρηση είχε χαρακτηρίσει ως «ηλεκτρονικό αριθμητικό ταμείο», αλλά το οποίο, σύμφωνα με τη δεσμευτική γνωμάτευση περί δασμολογικής κατατάξεως της αρμόδιας τελωνειακής υπηρεσίας, έπρεπε να θεωρηθεί ως ηλεκτρονική υπολογιστική μηχανή, υπαγόμενη στη δασμολογική διάκριση 84.52 Α του κοινού δασμολογίου.

3 Η δασμολογική κλάση 84.52 του κοινού δασμολογίου έχει ως εξής:

«84.52 Υπολογιστικαί μηχαναί. Γραφομηχαναί αι αποκαλούμεναι "λογιστικαί", αριθμητικά ταμεία, μηχαναί αποτυπώσεως ταχυδρομικών τελών επί φακέλων αλληλογραφίας, μηχαναί εκδόσεως εισιτηρίων και παρόμοια, περιλαμβάνουσαι διάταξιν αθροίσεως:

Α. Υπολογιστικαί μηχαναί ηλεκτρονικαί

Β. Λοιπαί.»

4 Με τα προδικαστικά ερωτήματα το Bundesfinanzhof περιέγραψε ως εξής το επίδικο προϊόν: «αντικείμενο που χαρακτηρίζεται ως "ηλεκτρονικό αριθμητικό ταμείο", το οποίο κατά το χρονικό σημείο της εισαγωγής αποτελείται από περισσότερα είδη, συσκευασμένα χωριστά και τοποθετημένα στο ίδιο κιβώτιο, δηλαδή, από ένα συνήθους χρήσεως ηλεκτρονικό υπολογιστή γραφείου με μηχανισμό εκτύπωσης και πίνακα φωτεινών ενδείξεων για δώδεκα αριθμούς (με τον οποίο εκτελούνται πράξεις πρόσθεσης, πολλαπλασιασμού, αφαίρεσης, διαίρεσης, υπολογισμού εκατοστιαίων ποσοστών, υπολογισμού ριζών, καθώς και υπολογισμοί στους οποίους χρησιμοποιείται σταθερά), από ένα ταμείο το οποίο αποτελείται από ένα συρτάρι από χαλύβδινη λαμαρίνα που κλειδώνει και έχει πλαστικά χωρίσματα για τα χρήματα, καθώς και από άλλα εξαρτήματα (ηλεκτρικό καλώδιο, διπλό κύλινδρο χαρτιού, κάλυμμα για τη σκόνη)». Στη συνέχεια διευκρίνισε ότι «ο ηλεκτρονικός υπολογιστής γραφείου και το συρτάρι-ταμείο, πριν χρησιμοποιηθούν ως αριθμητικό ταμείο, πρέπει να τοποθετηθούν το ένα επάνω στο άλλο χωρίς μόνιμη συναρμολόγηση, με τη βοήθεια του εξοπλισμού που διαθέτουν (ηλεκτρικό καλώδιο με ρευματολήπτη στο ταμείο, ανάλογο ρευματοδότη στον ηλεκτρονικό υπολογιστή γραφείου, ελαστικούς αποσβεστήρες κραδασμών κατάλληλα προσαρμοσμένους και στα δύο αυτά συστατικά μέρη)».

5 Με το πρώτο του ερώτημα το Bundesfinanzhof ζητεί να μάθει αν αυτό το σύνολο ειδών μπορεί να θεωρηθεί ως λειτουργική ενότητα και συνεπώς ως ενιαίο εμπόρευμα που εμπίπτει στην έννοια του αριθμητικού ταμείου της δασμολογικής διάκρισης 84.52 Β του κοινού δασμολογίου. Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο ερώτημα αυτό, με το δεύτερο ερώτημα το Bundesfinanzhof ζητεί να μάθει αν τα αντικείμενα αυτά που αποτελούνται από πολλά μέρη μπορούν να θεωρηθούν ως «εμπορεύματα παρουσιαζόμενα σε συνδυασμούς» ή «εμπορεύματα συγκεί-

μενα εκ συναρμολογήσεως διαφόρων ειδών» κατά την έννοια του γενικού κανόνα ερμηνείας 36 του κοινού δασμολογίου.

6 Σύμφωνα με τη σημείωση 3 του τμήματος XVI του δασμολογίου, στο οποίο ανήκει το κεφάλαιο 84, οι συνδυασμοί μηχανών διαφόρων ειδών οι προοριζόμενοι να λειτουργούν ομού και αποτελούντες ένα σώμα, καθώς και οι μηχανές οι κατασκευασμένες για να εξασφαλίζουν δύο ή περισσότερες διάφορες λειτουργίες, εναλλακτικές ή συμπληρωματικές, κατατάσσονται ανάλογα με την κύρια λειτουργία η οποία χαρακτηρίζει το σύνολο.

7 Σύμφωνα με τις επεξηγηματικές σημειώσεις του συμβουλίου τελωνειακής συνεργασίας, η εν λόγω σημείωση 3 του τμήματος XVI δεν εφαρμόζεται όταν μία μηχανή ή μία συσκευή αποτελείται από διαφορετικά συστατικά μέρη που προορίζονται να επιτελούν από κοινού μία και μοναδική, επακριβώς καθορισμένη λειτουργία, που αναφέρεται σε μία από τις κλάσεις του κεφαλαίου 84. Στις επεξηγηματικές σημειώσεις αναφέρεται περαιτέρω ότι στην περίπτωση αυτή το σύνολο πρέπει να καταταχθεί στη δασμολογική κλάση η οποία αντιστοιχεί στην εν λόγω λειτουργία, ακόμη και αν, παραδείγματος χάρη για λόγους ευκολίας, τα συστατικά αυτά μέρη είναι χωρισμένα μεταξύ τους και απλώς συνδέονται με αγωγούς, συσκευές μεταδόσεως ρεύματος ή ηλεκτρικά καλώδια.

8 Το παραπέμπον δικαστήριο διερωτάται αν ο όρος λειτουργική ενότητα κατά την έννοια των εν λόγω επεξηγηματικών σημειώσεων καλύπτει και την περίπτωση κατά την οποία το αποτελούμενο από ένα συρτάρι ταμείο και η ηλεκτρονική υπολογιστική μηχανή έχουν απλώς τοποθετηθεί το ένα πάνω στο άλλο με τρόπο που να μπορούν να διαχωριστούν και συνδέονται μεταξύ τους με ηλεκτρικό καλώδιο. Στην περίπτωση αυτή, όλα τα συστατικά μέρη του προϊόντος επιτελούν από κοινού μία και μοναδική, επακριβώς καθορισμένη λειτουργία, δηλαδή τη λειτουργία ενός αριθμητικού ταμείου κατά την έννοια της δασμολογικής διάκρισης 84.52 Β του κοινού δασμολογίου. Το γεγονός ότι η ηλεκτρονική υπολογιστική μηχανή, ως εξάρτημα του ενιαίου αυτού εμπορεύματος μπορεί να χρησιμοποιηθεί χωριστά και αυτοτελώς δεν είναι αναγκαία ασυμβίβαστο με τον όρο αυτό.

9 Υπενθυμίζεται όμως ότι σκοπός των επεξηγηματικών σημειώσεων είναι να καταστήσουν δυνατή την κατάταξη, σε ορισμένη δασμολογική κλάση, των μηχανών και συσκευών που αποτελούνται από διάφορα συστατικά μέρη, τα οποία υπάγονται σε διάφορες δασμολογικές κλάσεις, όταν το σύνολο των μερών αυτών προορίζεται να επιτελέσει τη μοναδική και επακριβώς καθορισμένη λειτουργία που αναφέρεται στην εν λόγω δασμολογική κλάση. Συνεπώς, οι επεξηγηματικές αυτές σημειώσεις δεν ισχύουν για το προϊόν που περιγράφεται από το παραπέμπον δικαστήριο, δεδομένου ότι το προϊόν αυτό χαρακτηρίζεται

από το γεγονός ότι μεταξύ των συστατικών του μερών περιλαμβάνεται μία ηλεκτρονική υπολογιστική μηχανή, η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί ανεξάρτητα από τα άλλα μέρη και για λειτουργίες άλλες από αυτές που επιτελεί το σύνολο των μερών.

10 Συνεπώς, στο πρώτο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι το προϊόν που κατά το χρονικό σημείο της εισαγωγής του αποτελείται από περισσότερα συστατικά μέρη, συσκευασμένα χωριστά και τοποθετημένα στο ίδιο κιβώτιο, δηλαδή από ένα συνήθους χρήσεως ηλεκτρονικό υπολογιστή γραφείου με μηχανισμό εκτύπωσης και πίνακα φωτεινών ενδείξεων για δώδεκα αριθμούς (με τον οποίο εκτελούνται πράξεις πρόσθεσης, πολλαπλασιασμού, αφαίρεσης, διαίρεσης, υπολογισμού εκατοστιαίων ποσοστών, υπολογισμού ριζών, καθώς και υπολογισμοί στους οποίους χρησιμοποιείται σταθερά), από ένα ταμείο το οποίο αποτελείται από ένα συρτάρι από χαλύβδινη λαμαρίνα που κλειδώνει και έχει πλαστικά χωρίσματα για τα χρήματα, καθώς και από άλλα εξαρτήματα (ηλεκτρικό καλώδιο, διπλό κύλινδρο χαρτιού, κάλυμμα για τη σκόνη), δεν μπορεί να λογισθεί ως λειτουργική ενότητα ούτε, συνεπώς, ως ενιαίο εμπόρευμα που εμπίπτει στην έννοια του αριθμητικού ταμείου της διάκρισης 84.52 Β του κοινού δασμολογίου.

11 Δεδομένου ότι η απάντηση στο πρώτο ερώτημα είναι αρνητική, πρέπει να εξεταστεί το δεύτερο ερώτημα σχετικά με το γενικό κανόνα 36 για την ερμηνεία του κοινού δασμολογίου. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, τα αποτελούμενα εκ διαφόρων υλών ή συγκείμενα εκ συναρμολογήσεως διαφόρων ειδών εμπορεύματα και τα εμπορεύματα τα παρουσιαζόμενα σε συνδυασμούς «πρέπει να κατατάσσονται συμφώνως προς την ύλη ή το είδος, τα οποία προσδίδουν εις αυτά τον ουσιώδη αυτών χαρακτήρα», όταν η δασμολογική κατάταξη δεν μπορεί να γίνει κατ' εφαρμογή του γενικού κανόνα 3α. Η διάταξη αυτή προβλέπει ότι η πλέον εξειδικευμένη κλάση θεωρείται επικρατέστερη των κλάσεων γενικότερου περιεχομένου.

12 Στη διάταξη παραπομπής αναφέρεται ότι, αν το επίδικο προϊόν πράγματι πρέπει να θεωρηθεί ως «εμπόρευμα παρουσιαζόμενο σε συνδυασμούς» ή «τεχνούργημα συγκείμενο εκ συναρμολογήσεως διαφόρων ειδών» κατά την έννοια του αναφερθέντος γενικού κανόνα 36, το είδος το οποίο προσδίδει στο εμπόρευμα τον ουσιώδη του χαρακτήρα είναι μάλλον η υπολογιστική μηχανή, και μάλιστα λόγω της μεγαλύτερης αξίας της έναντι των άλλων συστατικών μερών, καθώς επίσης και λόγω της χρήσης για την οποία προορίζεται το σύνολο, η οποία συνίσταται, εκτός από την καταγραφή και την πρόσθεση αριθμών, και στην εκτέλεση πολύπλοκων πράξεων υπολογισμού.

13 Στις επεξηγηματικές σημειώσεις του συμβουλίου τελωνειακής συνεργασίας αναφέρεται, σχετικά με το γενικό κανόνα 36, ότι ως «εμπορεύματα παρουσιαζόμενα

σε συνδυασμούς» χαρακτηρίζονται τα εμπορεύματα που «α) αποτελούνται από προϊόντα ή είδη τα οποία, όσον αφορά τη χρησιμοποίησή τους, αλληλοσυμπληρώνονται ή μπορούν και να χρησιμοποιούνται αυτοτελώς και τα οποία έχουν τοποθετηθεί μαζί για την ικανοποίηση μιας ανάγκης ή για την επιτέλεση ορισμένης λειτουργίας και 6) παρουσιάζονται σε συσκευασία του λιανικού εμπορίου».

14 Το Δικαστήριο κρίνει ότι το περιγραφόμενο από το παραπέμπον δικαστήριο προϊόν ανταποκρίνεται στα κριτήρια αυτά και συνεπώς εμπίπτει στο γενικό κανόνα 36 για την ερμηνεία του κοινού δασμολογίου. Υπ' αυτές τις συνθήκες, η δασμολογική του κατάταξη πρέπει, όπως ορθά έκρινε το παραπέμπον δικαστήριο, να γίνει βάσει του είδους που του προσδίδει τον ουσιώδη του χαρακτήρα.

15 Συνεπώς, στο δεύτερο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι το σύνολο των ειδών που αποτελούν το προϊόν που αναφέρεται στο πρώτο ερώτημα πρέπει να λογισθεί ως εμπόρευμα παρουσιαζόμενο σε συνδυασμούς κατά την έννοια του γενικού κανόνα 36 για την ερμηνεία του κοινού δασμολογίου, του οποίου η δασμολογική κατάταξη πρέπει να γίνει βάσει του είδους που του προσδίδει τον ουσιώδη του χαρακτήρα.

Επί των δικαστικών εξόδων

16 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η οποία κατέθεσε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος, που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το Bundesfinanzhof με διάταξη της 1ης Μαρτίου 1983, αποφαίνεται:

1) Το προϊόν που κατά το χρονικό σημείο της εισαγωγής του αποτελείται από περισσότερα είδη συσκευασμένα χωριστά και τοποθετημένα στο ίδιο κιβώτιο, δηλαδή από ένα συνήθους χρήσεως ηλεκτρονικό υπολογιστή

γραφείου με μηχανισμό εκτύπωσης και πίνακα φωτεινών ενδείξεων για δώδεκα αριθμούς (με τον οποίο εκτελούνται πράξεις πρόσθεσης, πολλαπλασιασμού, αφαίρεσης, διαίρεσης, υπολογισμού εκατοστιαίων ποσοστών, υπολογισμού ριζών, καθώς και υπολογισμοί στους οποίους χρησιμοποιείται σταθερά), από ένα ταμείο το οποίο αποτελείται από ένα συρτάρι από χαλύβδινη λαμαρίνα που κλειδώνει και έχει πλαστικά χωρίσματα για τα χρήματα, καθώς και από άλλα εξαρτήματα (ηλεκτρικό καλώδιο, διπλό κύλινδρο χαρτιού, κάλυμμα για τη σκόνη), δεν μπορεί να λογισθεί ως λειτουργική ενότητα ούτε, συνεπώς, ως ενιαίο εμπόρευμα που εμπίπτει στην έννοια του αριθμητικού ταμείου της διάκρισης 84.52 Β του κοινού δασμολογίου.

2) Το σύνολο των ειδών που αποτελούν το προϊόν που αναφέρεται στο πρώτο ερώτημα πρέπει να θεωρηθεί ως εμπόρευμα παρουσιαζόμενο σε συνδυασμούς κατά την έννοια του γενικού κανόνα 36 για την ερμηνεία του κοινού δασμολογίου, του οποίου η δασμολογική κατάταξη πρέπει να γίνει βάσει του είδους που του προσδίδει τον ουσιώδη του χαρακτήρα.

Koopmans Mackenzie Stuart Bosco

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 9 Φεβρουαρίου 1984.

Κατ' εντολή
του γραμματέα

H. A. Rühl

Κύριος υπάλληλος διοικήσεως

Ο πρόεδρος του πρώτου τμήματος

T. Koopmans

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ GERHARD REISCHL ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 8 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1983 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Αντικείμενο της αίτησης για την έκδοση προδικαστικής απόφασης που υπέβαλε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, το έβδομο τμήμα του Bundesfinanzhof με διάταξη της 1ης Μαρτίου 1983, είναι η δασμολογική κλάση 84.52 του κοινού δασμολογίου. Η δασμολογική αυτή κλάση περιλαμβάνει τις υπολογιστικές μηχανές, τις γραφομηχανές τις αποκαλούμενες «λογιστικές», τα αριθμητικά ταμεία, τις μηχανές αποτυπώσεως ταχυδρομικών τελών επί φακέλων αλληλογραφίας, τις μηχανές εκδόσεως εισιτηρίων και τις παρό-

1 — Μετάφραση από τα γερμανικά.